

Pohjois-Savon liitto

Arviointikertomus 2022

Maakuntavaltuustolle 13.6.2023

ARVIOINTIKERTOMUS

Sisällys

1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, kokoonpano ja työskentely	2
2 Vuoden 2022 toiminnan arviointimenetelmät	3
3 Toiminnallisten tavoitteiden arviointi	3
3.1 Aluekehitystehtävät.....	4
3.2 Alueiden käyttö	4
3.3 Hallinto	5
4 Taloudellisten tavoitteiden arviointi	5
5 Arvioinnin yhteenveto ja kehittämistavoitteet	6

ARVIOINTIKERTOMUS

1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, kokoonpano ja työskentely

Kuntalain 121 §:n mukaan maakuntavaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

1. Tarkastuslautakunnan on valmisteltava maakuntavaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä
2. arvioitava, ovatko maakuntavaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
3. Lautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kuntayhtymän taseessa on kattamatonta alijäämää.
4. Lautakunnan tulee valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset tiedoksi maakuntavaltuustolle.
5. Lautakunnan tulee valmistella maakuntahallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Pohjois-Savon liiton hallintosäännön 55 §:n mukaan lautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.
2. Huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta antaa maakuntavaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään maakuntavaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Maakuntavaltuusto valitsi 27.9.2021 kokouksessaan tarkastuslautakuntaan (2021–2025) seuraavat henkilöt:

Varsinainen jäsen	
Ruotsalainen Olavi, pj.	Lahtinen Timo
Kautto Jani, vpj.	Kukkonen Eero
Oksman Merja	Kastari Tuija
Piiparinen Auli	Pulkka Maria
Väänänen Harri	Turpeinen Tero

Tarkastuslautakunta kokoontui kertomusvuonna yhdeksän kertaa. Tarkastuslautakunta perehtyi tehtäviin mm. kuulemalla va. maakuntajohtajaa, päävastuualueen vastaavia viranhaltijoita ja päälliköitä sekä tilintarkastajaa. Käsiteltävinä asioina ovat olleet lisäksi tilinpäätös 2021, hanketarkastukset, arviointikertomuksen laatiminen, sidonnaisuusilmoitusten käsittely ja talousarvion valmistelu.

Liiton tilintarkastusyhteisönä on toiminut maakuntavaltuuston 27.9.2021 päätöksen mukaisesti vuonna 2022 KPMG Oy. Kertomusvuonna 2022 tilintarkastajana toimi KHT, JHT Antti Kääriäinen. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut taloussihteerinä Eila Roivainen.

ARVIOINTIKERTOMUS

Tarkastuslautakunta 2021-2025: Vasemmalta Auli Piiparinen, jäsen, Jani Kautto, vpj., Olavi Ruotsalainen, pj., Merja Oksman, jäsen, Piia Kohonen, sihteeri. Kuvasta puuttuu jäsen Harri Väänänen.

2 Vuoden 2022 toiminnan arviointimenetelmät

Tarkastuslautakunta on laatinut arviointitoiminnan perusteeksi valtuustokautta 2021–2025 koskevan arviointisuunnitelman sekä vuosittaisen erillisen työohjelman, jossa on suunniteltu ja aikataulutettu arviointityöhön liittyvät ajankohtaisten asioiden ja liiton toiminnan seuraamiseen liittyvät yksilöidyt asiakokonaisuudet. Työohjelmaa on päivitetty vuoden aikana vastaamaan tarpeiden mukaisia muutoksia esim. liiton uusien rekrytointien tai esille tulleiden merkittävien liiton toimintaan ja toimintaympäristöön vaikuttavien asioiden osalta.

Tarkastuslautakunta on kuullut kokousten yhteydessä liiton henkilökuntaa: viranhaltijoita, päälliköitä sekä liiton muita asiantuntijoita ja projektien vastuuhenkilöitä. Lautakunta on kuullut säännöllisesti arviointivuoden aikana tilintarkastajan raportointia tilintarkastukseen ja mahdollisiin tarkastushavaintoihin liittyen.

Tarkastuslautakunta on tutustunut liiton talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan 2022, osavuosisiraporttiin 2022 ja tilinpäätös 2022 ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen -asiakirjaan. Arviointi perustuu pääosin kuulemisista ja em. asiakirjoista saatuihin tietoihin.

Tarkastuslautakunta on tehnyt arviointikäynnin vuosittain vähintään yhteen liiton rahoittamaan EAKR -hankkeeseen. Vuonna 2022 lautakunta tutustui ja arvioi Kuopio Water Cluster kehittämis- ja investointihankkeen toimintaa (toteuttaja Savonia-ammattikorkeakoulu Oy) sekä Kohti hiilineutraalia tutkimusmaatilaa -investointihankkeen toimintaa Maaningalla (toteuttaja Luonnonvarakeskus).

Koulutuksiin ja verkostoitumistilaisuuksiin muiden liittojen lautakuntien kanssa osallistutaan mahdollisuuksien mukaan ja näistä tilaisuuksista saatua tietoa hyödynnetään arviointityössä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä maakuntaliittojen luottamushenkilöiden vuosittaisia yhteistilaisuuksia, joissa käydään keskusteluja Itä- ja Pohjois-Suomen edunajamisen ajankohtaisasioista.

3 Toiminnallisten tavoitteiden arviointi

ARVIOINTIKERTOMUS

3.1 Aluekehitystehtävät

Pohjois-Savon Liiton aluekehitystyöllä on merkittävä rooli aluekehitysvastuun toteuttamisessa ja lakisääteisten aluekehitystehtävien toimeenpanossa. Aluekehitys edistää maakunnan elinvoimaa, kasvua ja kilpailukykyä maakuntasuunnitelman ja -ohjelman linjausten mukaisesti. Pohjois-Savon liitto toteutti toiminnassaan vuonna 2022 uutta maakuntasuunnitelmaa- ja ohjelmaa, jonka mukaiset kärkialat ovat kone- ja energiateknologia, metsäteollisuus, elintarvikkeet, hyvinvointiteknologia, matkailu, älykäs vesijärjestelmä ja biojalostus.

Pohjois-Savon liitto on myöntänyt vuonna 2022 alueellisille kehittämis- ja investointihankkeille tukea yhteensä 3,53 milj. euroa, pääosin Pohjois-Savon kehittämisen kärkialoille. Myönnetyn tuen kokonaismäärä jäi poikkeuksellisen alhaiseksi, kun uuden ohjelmakauden 2021-2027 rahoituspäätöksiä ei oltu päästy tekemään Eura2021 -tietojärjestelmästä johtuvasta syystä. Yksittäisistä hankkeista eniten tukea saivat Lapin liiton Älykäs erikoistuminen Itä- ja Pohjois-Suomessa 2022-2027 (ELMO II) – hanke sekä Itä-Suomen yliopiston Mikromuovien analyysin ja poistomenetelmien kehittäminen teollisuuden laadunvalvontaan, MAP-hanke. Edellisenä vuonna myönnettyjen hanketukien määrä oli 7,35 milj. euroa.

Pohjois-Savon liitto on hyväksynyt syksyllä 2022 Pohjois-Savon maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman 2023-2024 sisältäen EAKR-, ESR+ ja uutena JTF -rahoitussuunnitelman.

Tarkastuslautakunta tutustui Savonia-ammattikorkeakoulu Oy:n toteuttamaan Kuopio Water Cluster kehittämis- ja investointihankkeen toimintaan järjestetyssä hanketarkastuksessa 10.5.2022. Lautakunta totesi hankkeen kohdistuvan maakunnan ja koko valtakunnan kannalta erittäin elintärkeään kohdealueeseen, jonka tulokset ovat hyödynnettävissä valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Toiseksi hanketarkastuskohteeksi tarkastuslautakunta valitsi Luonnonvarakeskuksen toteuttaman Kohti hiilineutraalia tutkimusmaatilaa -investointihankkeen. Tarkastuslautakunta tutustui hankkeeseen Maaningalla 16.5.2022. Lautakunta totesi hankkeen laajuuden ja merkittävyyden erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Liitto on informoinut jäsenkuntiaan kuntien kehittämistyön tukemisesta mm. alkuvuodesta järjestetyillä kuntakierroksilla. Pohjois-Savon kehittämisrahaston tuella on tuettu mm. kuntien valmistautumista TE-palvelu -uudistukseen, hankkeen jatkuessa keväälle 2023.

Lautakunta kuuli aluekehityspäällikön esityksen liittyen väestökehitykseen ja Pohjois-Savon maakuntaohjelman vuoden 2040 väestötavoitteeseen 242.000 asukasta. Pohjois-Savon asukasmäärä 31.12.2021 oli 248.363 ja 31.12.2022 ennakkotiedon mukaisesti 247.694 asukasta eli väestömäärä on hieman laskenut edellisvuodesta.

3.2 Alueiden käyttö

Vuoden 2022 osalta Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 kaavaprosessin toinen vaihe on edennyt alustavaan ehdotusvaiheeseen. Kaavaprosessi on edennyt niin, että luonnosvaihtoehtojen nähtävilläolo on toteutettu alkuvuodesta ja maakuntahallitus on hyväksynyt luonnosvaiheen palautteeseen laaditut vastineet ja linjaukset kaavaehdotukseksi toukokuussa 2022. Kokonaisvaikutusten arviointi käynnistettiin joulukuussa 2022 kaavaehdotusaineiston valmistumisen viivästyisestä johtuen.

Itä- ja Pohjois-Suomi yhteistyössä yhtenä painopisteenä on ollut saavutettavuus ja liikenneasiat. Pohjois-Savon liitto puheenjohtajamaakuntana koordinoi itäisen Suomen maakuntien yhteisten liikennelausuntojen

ARVIOINTIKERTOMUS

valmistelua, mm. ”Valtion väyläverkon investointisuunnitelmaluonnos vuosille 2023-2030”, ja on osallistunut aktiivisesti liikennejärjestelmäyhteistyöhön.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä riittävien henkilöstöresurssien turvaamista aluesuunnittelussa.

3.3 Hallinto

Hallinnon päävastuualue on toiminut maakuntavaltuuston, maakuntahallituksen, maakuntahallituksen työjaoston ja tarkastuslautakunnan asioiden valmistelussa suunnitellusti. Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) ja sen sihteeristö sekä eri työryhmät osallistuivat omalla panoksellaan asioiden valmisteluun.

Henkilöstön tehtävän vaativuuden arviointijärjestelmän (TVA) kehittämistyötä on tehty Palkkataito Oy:n konsultoimana ja lopullisen TVA:n hyväksyntä on siirtynyt keväälle 2023. TAHE- kilpailutus on toteutettu syksyllä 2022 Sansia Oy:n hankintana ja palveluntarjoajaksi 1.1.2023 alkaen on valikoitunut Econia Oy.

ICT-palveluntarjoajan kilpailutus on siirtynyt tuleville vuosille, mutta liiton toimintatapoja ja -prosesseja on sujuvoitettu ja sähköistetty tiedonhallintajärjestelmien avulla. Saavutettavuuteen, tietoturvaan ja tietosuojaan on kiinnitetty erityistä huomiota, mm. uuden verkkosivuston, asianhallintajärjestelmän sekä sähköisten lomakkeiden myötä.

POSOTE20 -hankkeiden hallinnointi on siirtynyt Pohjois-Savon hyvinvointialueelle 1.1.2023. Hankehenkilöstön työsuhteiden siirrosta on käyty yhteistoimintaneuvottelut, joiden mukaisesti henkilöstö siirtyi voimassa olevin työsuhtein liikkeenluovutusperiaattein.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Pohjois-Savon liiton uusi visuaalinen ilme on onnistunut, ja lautakunta pitää positiivisena liiton oman henkilöstön osaamisen hyödyntämistä tässä asiassa.

4 Taloudellisten tavoitteiden arviointi

Vuoden 2022 talousarviossa arvioitiin tilikauden ylijäämäksi 992,00 €. Tilikauden tulokseksi muodostui 332.532 € ylijäämä. Kun siitä vähennettiin siirto Pohjois-Savon kehittämisrahastoon 99.242 €, tilikauden ylijäämäksi muodostui 223.290 €. Maakuntahallitus esittää valtuustolle em. ylijäämän siirtämistä omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämätilille. Pohjois-Savon liiton taseessa oleva ylijäämä on tällöin tilinpäätöksessä yhteensä n. 1.4 M€.

Talousarvioon nähden liiton toimintatuotot alittuivat 107.708 euroa ja toimintakulut alittuivat 443.689 euroa. Vuoden 2022 toimintamenojen säästöön vaikutti henkilöstövaihdokset liiton johtoryhmässä, kun kaa-voituspäällikön paikka jätettiin täyttämättä ja maakuntajohtajan sijaisjärjestelyt hoidettiin ilman ulkopuolisia rekrytointeja. Varsinaisen toiminnan lisäksi liitossa on projekteja, joiden määrärahojen ja tuloarvioiden tarkka ennakointi on vaikeaa talousarvion valmisteluvaiheessa, ja ovat näin ollen vaikuttaneet olennaisesti määräraha-alitusten muodostumiseen.

Liiton kokonaistuotot suurensivat edellisvuodesta n. 8,8 % ja kokonaiskulut suurensivat n. 4,1 %. Tuottojen ja kulujen kasvu johtui pääosin projektien osuuden lisäyksestä. Kunnilta perittävät maksusuodet säilyivät edellisvuoden tasolla.

ARVIOINTIKERTOMUS

Maakuntahallitus on esittänyt maakuntavaltuustolle, että vuoden 2022 ylijäämä 233.290,07 euroa siirretään Pohjois-Savon kehittämisrahastoon käytettäväksi osarahoituksena kuntalähtöisiin maakunnan kannalta merkittäviin ja vaikutuksiltaan laaja-alaisiin Euroopan aluekehitys- (EAKR) ja sosiaalirahaston (ESR) sekä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) hankkeisiin.

Tarkastuslautakunta huomioi, että vuosi 2022 on toteutunut taloudellisesti positiivisesti. Lautakunta on saanut tilintarkastajan toimittaman loppuraportin 3.5.2023 ja käsitellyt tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022.

5 Arvioinnin yhteenveto ja kehittämistavoitteet

Pohjois-Savon liiton toiminta perustuu suurelta osin aluekehittämistehtäviin, aluekäytön tehtäviin (maakuntakaavoitus) ja maakunnan ja kuntien edunajamiseen ja sitä kautta asioihin vaikuttamiseen. Tulokset näkyvät parhaimmillaan eri organisaatioiden päätöksenteon kautta maakunnan positiivisessa kehityksessä pidemmällä kuin yhden toimintavuoden ajanjaksolla.

Maakuntahallitus on kokouksessaan 28.3.2023 hyväksynyt vuoden 2022 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen. Lisäksi erillisessä Toiminnallisten tavoitteiden toteutumien päävastuualueittain 2022-asiakirjassa on raportoitu tarkemmin talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Tilinpäätös ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen päävastuualueittain asiakirjat kertovat seikkaperäisesti ja valaisevasti Pohjois-Savon liiton toiminnasta vuonna 2022.

Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin perusteella Pohjois-Savon liiton toiminnassa on noudatettu maakuntavaltuuston hyväksymää talousarviota ja asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Toteutumatiiedot on esitetty riittävän täsmällisesti tilinpäätöksessä 2022. Tilintarkastajan laatimassa tilintarkastuskertomuksessa ei ole ollut huomautettavaa vuoden 2022 osalta.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntaliittojen hallitusten ja tarkastuslautakuntien vuorovaikutusyhteistyön tärkeyteen.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että liiton eri toimintoihin varataan riittävät henkilöstöresurssit, ja henkilöstövaihdosten yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön työhyvinvointiin sekä työssäjaksamiseen.

Lautakunnan näkemyksen mukaan liiton tulee huolehtia jäsenkuntien riittävästä informoinnista koskien kuntien kehittämistyön tukemista hankerahoituksin. Tarkastuslautakunta pitää erittäin tärkeänä viestintää ja tiedotusta Pohjois-Savon liiton roolin kirkastamiseksi ja tunnettuuden lisäämiseksi.

Tarkastuslautakunta kiittää maakuntaliiton toimielimiä ja henkilöstöä sen toiminnasta valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisesta sekä maakunnan asukkaiden, kuntien ja elinkeinoelämän parhaaksi tehdystä työstä.

ARVIOINTIKERTOMUS

Kuopiossa 3.5.2023

Olavi Ruotsalainen
puheenjohtaja

Jani Kautto
varapuheenjohtaja

Merja Oksman
jäsen

Auli Piiparinen
jäsen

Harri Väänänen
jäsen